

Вітліна Марина Олександрівна
студентка 9 факультету, 4 курсу, 2 групи
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА УКРАЇНИ

У системі забезпечення безпеки господарських відносин та збереження комерційної таємниці все більшого значення набуває забезпечення інформаційної безпеки підприємства. Насамперед це пов'язано зі зростанням конкурентної боротьби між суб'єктами господарювання, адже саме від інформації часто залежить конкурентоспроможність, безпека, ефективність діяльності підприємства, а іноді й факт існування на ринку. Інформаційну безпеку слід розглядати як забезпечення реалізації національних інтересів за допомогою різноманітних засобів, що є в її розпорядженні. Слід погодитися, інформаційна безпека підприємства – це цілеспрямована діяльність її органів та посадових осіб з використанням дозволених сил і засобів по досягненню стану захищеності інформаційного середовища організації, що забезпечує її нормальне функціонування і динамічний розвиток [1].

Регулювання інформаційних відносин та застосування заходів інформаційної безпеки здійснюється за допомогою певних нормативно-правових актів, а також за їх допомогою визначається правомірність тих чи інших дій щодо інформації.

Правову основу інформаційної безпеки підприємництва та комерційної таємниці складають положення Господарського кодексу України, Цивільного кодексу України, Кримінального кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Законів України «Про інформацію», «Про захист від недобросовісної конкуренції» та інших нормативно-правових актів. Значення комерційної таємниці як виду інформації з обмеженим доступом наводиться у ст. 505 Цивільного кодексу України (далі ЦК України).

Не менш важливим моментом у регулюванні інформаційної безпеки постає захист інформації з обмеженим доступом. Тому, захист комерційної таємниці є одним із пріоритетних елементів підприємницької діяльності. Відповідно до ст. 505ЦК України, комерційною таємницею є інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи певній формі та сукупності її складових є невід'ємною та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації до якого вона належить і у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію. Комерційною таємницею виступають відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, за винятком тих, які відповідно до закону не можуть бути віднесені до комерційної таємниці. Відомості, що віднесені до комерційної таємниці не повинні містити державної таємниці, не наносити шкоди інтересам суспільства, відноситися до виробничої діяльності підприємства, мати обмеження в доступі та інше [2, 3].

Таким чином, сукупність локальних нормативно-правових актів суб'єкта господарювання у цій сфері могли виглядати так: статут підприємства, засновницький та колективний договори, положення «Про комерційну таємницю та правила її збереження», положення «Про дозвільну систему доступу виконавців до документів і відомостей, які є комерційною таємницею підприємства».

В статті 36 Господарського Кодексу України передбачено відповідальність за неправомірне збирання, розголошення та використання відомостей, що є комерційною таємницею. Склад і обсяг відомостей, що становлять комерційну таємницю, спосіб їх захисту визначаються суб'єктом господарювання відповідно до закону [4].

Безпосереднім об'єктом правопорушення у сфері обігу інформації є інформація, тобто дані, що є таємними для інших суб'єктів. Правопорушник отримує доступ до інформації, що охороняється, без дозволу її власника, або з порушенням встановленого порядку доступу. Тим самим завдає шкоду

підприємству, що може призвести його до не конкурентоспроможності на ринку ті інших негативних наслідків.

Усі елементи системи захисту комерційної таємниці підприємства потребують постійного аналізу для оцінки її фактичного стану, виявлення недоліків і порушень. Такий аналіз має прогнозувати можливість витоку інформації, прийоми і способи її несанкціонованого отримання конкурентами.

Для суб'єкта господарювання важливим є розроблення заходів усунення порушень режиму комерційної таємниці, що повинні відобразитися у локальних нормативно-правових актах. Аналіз системи захисту комерційної таємниці, прогнозування можливих загроз дозволяє визначати додаткові заходи безпеки, а ступінь їх доцільності визначають через витрати на забезпечення належної секретності, що мають бути істотно меншими, ніж можливий економічний збиток.

Головна мета захисту конфіденційної інформації – це запобігання розповсюдженню її до конкурентів. Відсутність такого захисту може негативно позначитися на підприємстві, адже воно залишається без вигідних партнерів та клієнтів [5].

Забезпечення інформаційної безпеки є невід'ємним елементом процесу управління підприємством. В нормативно-правових актах, якими урегульовано інформаційну безпеку підприємницької діяльності в Україні, наразі чітко не визначені усі елементи захисту режиму комерційної таємниці, що створює проблему для правового регулювання. Локальні нормативно-правові акти повинні заповнювати прогалини в законодавстві для уникнення несприятливих наслідків суб'єктом господарювання. І взагалі, належний захист комерційної таємниці може бути забезпечений лише сукупністю правових, організаційних, технічних та інших заходів, що забезпечують безпеку інформації та відповідний порядок доступу до неї.

Література:

1. Питання забезпечення інформаційної безпеки підприємства : наукова стаття / Нашинець-Наумова А. Ю. // Юридичний вісник № 3(24)2012, – 2012

р.[Електронний ресурс] / Режим доступу:

http://law.nau.edu.ua/images/Nauka/Naukovij_jurnal/2012/statji_n3_24_2012/Nashinec_Naumova_58.pdf

2. Правові засади охорони комерційної таємниці на підприємстві : наукова стаття / Теличко О. А. // Науковий вісник Херсонського державного університету №1, – 2014 р. [Електронний ресурс] / Режим доступу:

http://www.lj.kherson.ua/2014/pravo01/part_1/50.pdf

3. Цивільний кодекс України: Закон від 16.01.2003 № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44 ст. 356

4. Господарський кодекс України: Закон від 16.01.2003 № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144

5. Правове та законодавче забезпечення економічної безпеки України: монографія / [А. П. Гетьман, Є. М. Білоусов, Г. В. Анісімова та ін.]; за ред. А. П. Гетьман, Є. М. Білоусов, Г. В. Анісімова. – Харків : Право, 2017. – 336 с.

Науковий керівник к.ю.н., доц.

Глібко С. В.